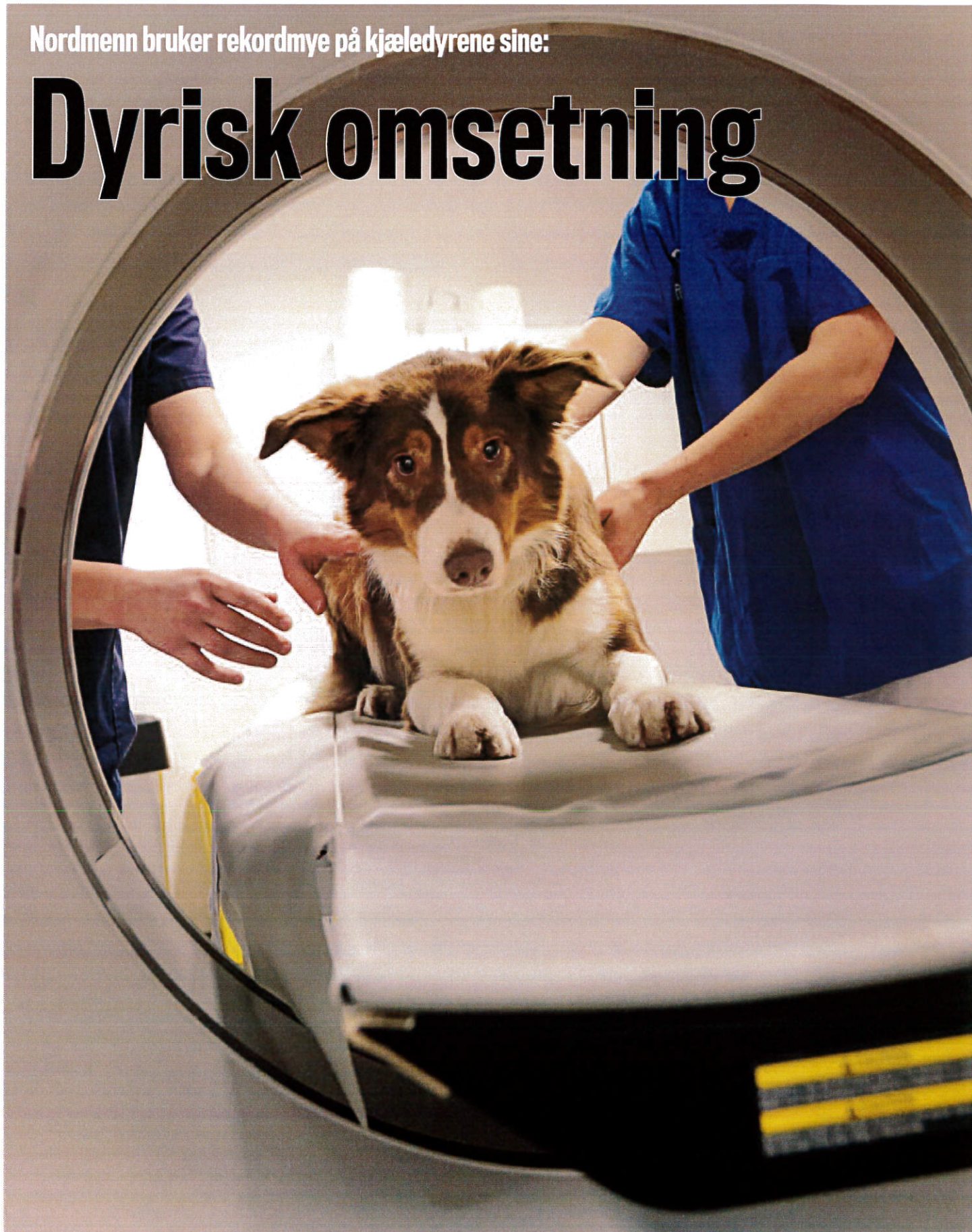
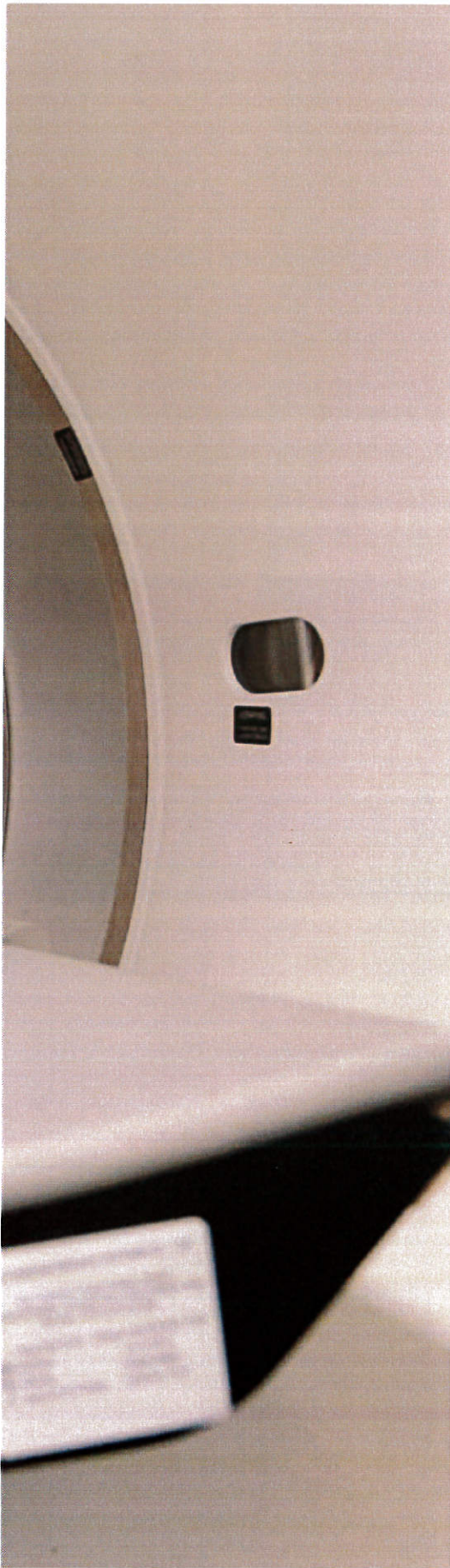

Nordmenn bruker rekordmye på kjæledyrene sine:

Dyrisk omsetning

Økt kompetanse innen veterinærmedisin, eiere som vil ha friske dyr og kjæledyrforsikring sørger for klingende mynt i kassen til landets veterinærer.

På syv år har omsetningen innen veterinærtjenester økt med over en milliard kroner, og antall ansatte har nærmest doblet seg. I 2015 var det veterinærtjenester som stod for den største veksten innen kategorien teknisk tjenesteyting her til lands. Da økte næringen omsetningen med 9,4 prosent, til 2,8 milliarder kroner, ifølge Statistisk sentralbyrå. Tallene for 2016 kommer først i november, men fjorårets foreløpige tall indikerer en vekst for veterinærtjenester på 6,2 prosent. Det blir i så fall ny rekord.

President Torill Moseng i Den norske veterinærforening forteller at nordmenn i økende grad er villige til å betale for at dyrene skal ha det bra, og at det stadig er flere nordmenn som får dyr.

– Trenden over tid er at dette er en bransje i vekst. Det er stor sannsynlighet for at omsetningen bare vil øke i årene som kommer, fordi forekomsten av kjæledyr går oppover. I dag har én av tre norske husholdninger et kjæledyr, og dyrene betyr mye for oss, sier hun.

Selv om antall behandlinger og omsetning øker voldsomt for bransjen, mener Moseng likevel at veterinærene, som jobber i smådyrklinner, er lønnstapere i forhold til andre sammenlignbare grupper.

Hvert eneste år skriver de rundt 1.000 norske veterinærene ved de rundt 300 klinikkene i landet ut rundt 1,8 millioner resepter til dyr. Årlig blir også et stort antall dyr lagt under kniven på et av landets rundt ti dyresykehus.

– Vi ønsker å ta vare på dem når noe går galt, og veterinærene har kompe-

- Trenden over tid er at dette er en bransje i vekst.

President Torill Moseng i Den norske veterinærforening

tanse til å behandle dyrene, dermed vil også antall behandlinger øke, fortsetter Moseng.

Dyreforsikring bidrar

Presidenten i veterinærforeningen forteller at det bare i løpet av de ti siste årene har vært en revolusjon innen veterinærmedisinen.

– Både veterinærer og dyreeiere tenker annerledes når det gjelder behandling av dyr. Det er også god dyrevelferd å la dyret få slippe når det lider. I dag har vi likevel større muligheter for å behandle når et dyr lider i forhold til tidligere. Nå har vi bedre kompetanse innen medisin, og ikke ►

OPERASJONER KAN BLI DYRT: – De aller fleste operasjoner innen veterinærmedisin må gjøres i full narkose. Derfor er det nesten alltid snakk om tusen-

FOTO: KLAUDIA LECH/VG/NTB SCANPIX

minst er selskapsdyrene våre mer som familiemedlemmer. Fokuset på å behandle syke dyr, og villigheten til å gjøre det, er langt større, fortsetter Moseng.

I dag fungerer en rekke av dyreklinikkene som et lite sykehus, med dyrepleiere som er utdannet som sykepleiere. Kompetansen til veterinærene og utstyret har også blitt bedre.

– Vi har for eksempel mye større kompetanse på smerte hos dyr. For 40 år siden gav man ikke dyr og spedbarn smertestillende, fordi de ikke kunne prate. Dette er helt annerledes nå, forklarer hun.

– *Hvor mye har kjæledyrforsikring hatt å si?*

– Det har mye å si, og er en sikkerhet for eieren hvis noe går galt med dyret. Når man står i en situasjon hvor valg skal tas etter anbefalinger fra veterinæren om behandling av dyret eller ikke, kan man ta valget ut fra dyrevelferdsmessige hensyn og ikke økonomiske hensyn, svarer hun.

Moseng forteller at dyrene får mange av de samme sykdommene som oss mennesker.

– Når dyrene lever i samme miljø som mennesker, får de mange av de samme livsstilssykdommene som oss. Alt fra diabetes til hjerte- og karsykdommer. Vi ser innen forskning at det er mange likheter mellom kreftformene mellom dyr og mennesker, fortsetter hun.

Men det er ikke bare positivt med all den nærkontakten vi har med kjæledyrene våre.

– Vi er mye mer utsatt for smitte og dødelige sykdommer, som rabies og revens lille dverg-bendelorm, som alle hunder som kommer til Norge skal være behandlet mot. Men også antibiotikaresistens, som også kan være fatalt for både dyr og mennesker. Derfor er det viktig med friske dyr, og jo friskere dyr vi har, desto bedre er det for eierne, sier Moseng.

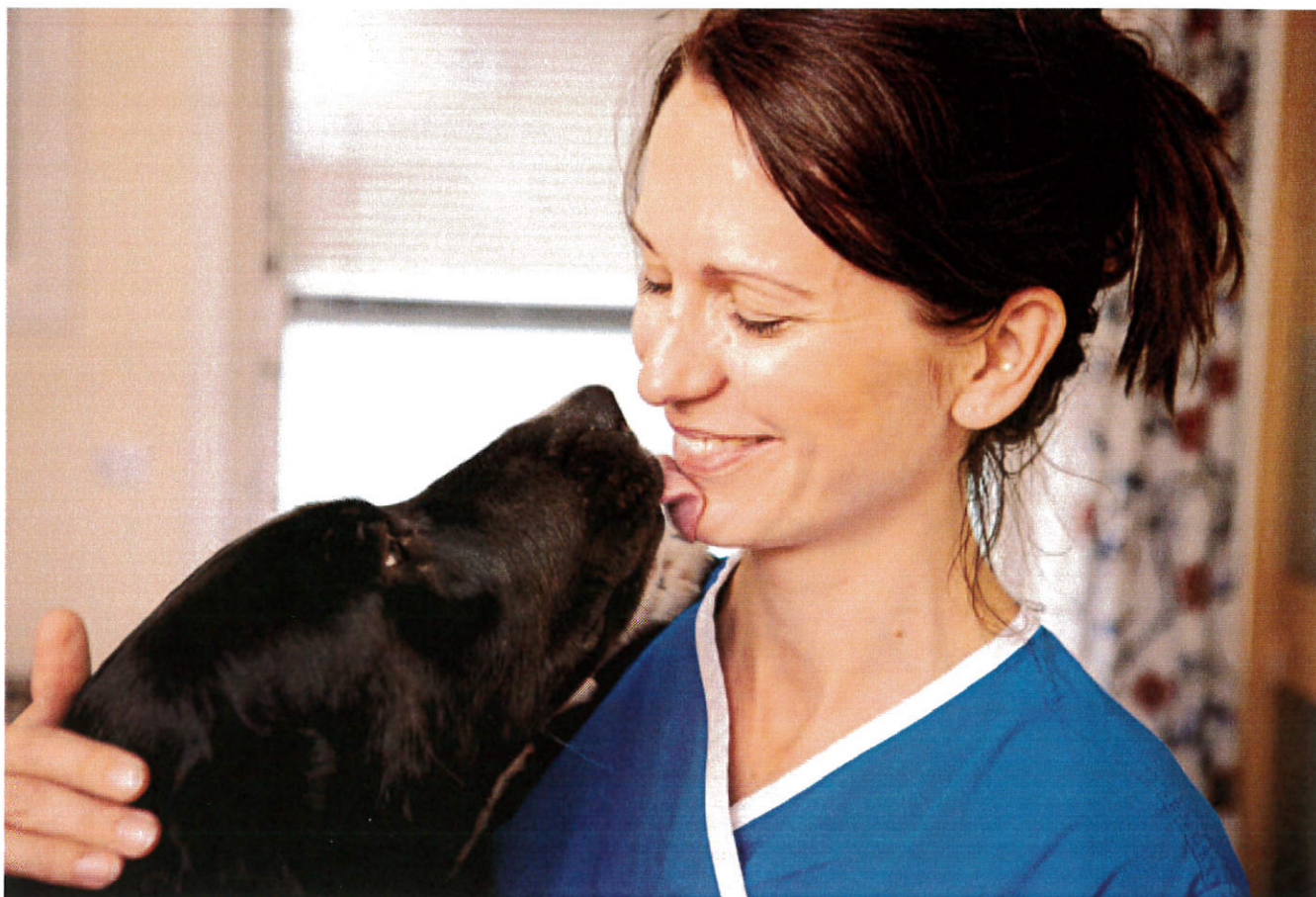
Prisen for en operasjon for de firebente vil variere ut fra hvor avansert den er og hvilke metoder som benyttes. I tillegg spiller dyretype og rase inn på prisen.

– Det er stor sannsynlighet for at omsetningen bare vil øke i årene som kommer, fordi forekomsten av kjæledyr går oppover.

President Torill Moseng i Den norske veterinærforening

– De aller fleste operasjoner innen veterinærmedisin må gjøres i full narkose. Derfor er det nesten alltid snakk om tusenlapper. Dersom det er snakk om en avansert operasjon og det blir langvarig etterbehandling, kan utgiftene komme på over 100.000 kroner, forteller Moseng.

Hun anbefaler at dyrene tas inn til

OMSATTE FOR 420 MILL: – Folk har en økt bevissthet rundt hva de kan gjøre for sine dyr, og det er stadig etterspørsel etter mer og mer avanserte inngrep, som for eksempel total utskifting av hofter eller andre ledd, hjerte- og hjernekirurgi, forteller veterinær og kommunikasjonsansvarlig Sasja E. Rygg i AniCura.

FOTO: ANICURA

helsekontroll én gang i året.

– Hvis vi får dyreeierne til å gjøre det, vil vi få færre operasjoner, mindre syke dyr og lykkeligere eiere, avslutter hun.

Nærmer seg en halv milliard

For noen år siden begynte en oppkjøpstrend i Sverige som utviklet seg til Norge. Det er her Anicura og Evidensia, de to største veterinærkjedene i landet, kommer inn.

Totalt tok AniCura Gruppen i fjor imot 1,5 millioner "pasienter" gjennom sine 150 dyresykehus og klinikker i Skandinavia, Østerrike, Sveits, Tyskland og Nederland. Og kjeden omsatte med hjelp av sine 3.000 ansatte for 2,5 milliarder kroner. Siden oppstarten for seks år siden har AniCura Gruppen vokst med 50 prosent hvert eneste år. Den voldsomme veksten tilskrives både et økende antall oppkjøp av klinikker og organisk vekst. Samtidig har AniCura investert en halv milliard kroner i lokaler, utstyr og utdanning for sine ansatte. AniCura, som eies av

en rekke ansatte, Stiftelsen Djursjukhus i Stor-Stockholm, samt to svenske investeringsselskaper, etablerte seg i Norge i 2012. Siden har den norske delen gått fra syv til 40 klinikker over store deler av landet.

– Vi har økt antallet klinikker kraftig i løpet av denne tiden. I 2012 hadde de syv første klinikkene som vi kjøpte opp, tidligere PetVett-kjeden, ca. 13.500 pasienter. Nå har antallet kommet opp i 130.000, forteller veterinær og kommunikasjonsansvarlig Sasja Elisabeth Rygg i AniCura Norge.

Bare i fjor omsatte de norske klinikkene for 420 millioner kroner, det er 100 millioner kroner mer enn i 2015. Bakgrunnen for omsetningsveksten også i Norge er en kombinasjon av økende kundevolumer og oppkjøp.

– Vi har ekspandert med flere nye klinikker, og bygget helt nytt fra grunnen av flere steder. Vår tilvekst har vært både organisk og ved kjøp av nye klinikker. Vi er en familie med klinikker som setter kvalitet i fokus, og ønsker at dette skal gjennomsyre alle

ledd i behandlingen og mottagelsen dyr og eier får. Jeg tror folk merker dette, og de er fornøyde. Når de er fornøyde snakker de sammen og vi får stadig flere nye kunder, fortsetter Rygg.

- Mange ser programmer fra dyresykehus og leser seg opp på internett, og vet hva de vil ha når de kommer til oss.

Veterinær Sasja E. Rygg i Anicura

Mye kastrering

Rygg forteller at de siden oppstarten har økt kompetansen både med flere spesialister innen gruppen og mer avansert utstyr som brukes i diagnostisering og behandling. ▶

Av de rundt 30 smådyrspesialistene som er autorisert i Norge, jobber tolv i AniCura.

– Har nordmenn blitt mer opptatt av dyrevelferd?

– Ja, dette er en trend vi har sett lenge. Folk har en økt bevissthet på hva de kan gjøre for sine dyr, og det er stadig etterspørsel etter mer og mer avanserte inngrep, som for eksempel total utskifting av hofter eller andre ledd, hjerte- og hjernekirurgi. Mange ser programmer fra dyresykehus og leser seg opp på internett, og vet hva de vil ha når de kommer til oss, fortsetter Rygg.

Noen av AniCura Norges klinikker driver utelukkende med henvisninger, og det er her de mest avanserte operasjonene utføres. For eksempel hjerte-operasjoner, korsbåndrupturer, frakturkirurgi, prolapsoperasjoner, øyeoperasjoner og avansert kreft-kirurgi.

– Vi utfører også svært mange operasjoner på kortsnutete hunderaser som sliter med pusten. På mindre, mer “vanlige” klinikker er de operasjonene som utføres hyppigst kastrering/sterilisering av katt, fjerning av livmor ved livmorbetennelse og fjerning av svulster. I tillegg til operasjoner utføres det svært avanserte utredninger av indremedisinsk art, hudutredninger av hudspesialister, hjerteutredninger av kardiologer, avansert kreftdiagnostikk og -behandling på flere av de større enhetene våre, avslutter Rygg.

God nummer to

I 2012 gikk noen av Sveriges eldste dyresykehus sammen og etablerte Evidensia. I dag har kjeden nærmere 170 dyresykehus og klinikker i Norden, Nederland, Sveits og Tyskland. Totalt mottok disse over én million pasienter i fjor. Pasientene er hunder, katter, hester, andre smådyr og eksotiske dyr. Her hjemme har Evidensia Dyrehelse 14 klinikker, deriblant Oslo dyresykehus, som til sammen omsatte for 175 millioner kroner i fjor, noe som er tre millioner kroner mer enn i 2015. En mye lavere veksttakt enn hovedkonkurrenten AniCura altså.

– Økningen i omsetning skyldes at vi har et bredere tjenestetilbud. Vi har hatt kompetanseøkning internt samt at vi har investert mye i mer avansert utstyr. Det gjør oss i stand til å gjøre

flere ting på en dyrevernsmessig god måte. Tidligere ble dyr avlivet av grunner som vi nå ser at vi kan behandle med et godt resultat, sier daglig leder Cecilie Ryan Yttreide i Evidensia Dyrehelse Norge.

Ved de norske klinikkene ble det i fjor behandlet 100.000 dyr. Ved klinikken Oslo Dyresykehus, som alene genererte over 40 millioner kroner i omsetning i fjor, er de vanligste operasjonene kastrering av katter, fjerning av svulster og mye ortopedisk kirurgi, som blant annet innebærer behandling for leddskader og brudd.

– Fokus på at dyr har en egenverdi er mye større. Dyreeierne aksepterer mindre grad av plager hos dyrene sine, og vil gjøre det de kan for å holde dem

– Tidligere ble dyr avlivet av grunner som vi nå ser at vi kan behandle med et godt resultat.

Country manager Cecilie Ryan Yttreide i Evidensia

så friske og lykelige som mulig, forteller Ryan Yttreide videre.

Kjeden tilbyr både “fastdyrlege” og spesialisthelsetjeneste innen de aller fleste fagfelt.

Nylig ble det også kjent at regjeringen vil gjøre det lovlig å eie skilpadder, slanger og øgler. Ifølge NRK anslås det at det kan ha vært så mange som 100.000 reptiler ulovlig i landet. Men Yttreide regner ikke med økt aktivitet nå som reptiler blir lovlig.

– Nei, hos oss har vi behandlet reptiler i mange år, og vi i Evidensia har to av landets fremste eksperter på reptiler ansatt på vårt sykehus i Oslo. Vi forventer ingen stor økning i antall pasienter, og reptiler representerer en marginal del av vår pasientgruppe, avslutter hun.

På nettsiden til Evidensia kommer det også frem at undersøkelser viser at ved “to års alder har 70 prosent av hundene problemer i munnhulen, og ved tre års alder har hele 85 prosent problemer”. Siden så mange venter for lenge før de søker hjelp for problemer i munnhulen til dyret, tilbyr kjeden nå gratis tannsjekk ved alle sine klinikker.

Også Evidensia er eid av en rekke ansatte, to stiftelser og det svenske Wallenberg-selskapet EQT.

Mange bekymringsmeldinger

De fleste norske dyrlegene jobber i dag i klinisk praksis, enten med familie-, sports- eller produksjonsdyr. I tillegg er det en rekke som jobber i privat sektor innen legemiddelindustrien og næringsmiddelindustrien. Mange jobber også med såkalt akvamedisin, som innebærer at de jobber som fiskehelsebiologer. Også innen undervisning, forskning og diagnostikk er mange sysselsatt, særlig ved Norges veterinærhøgskole og Veterinærinstituttet. I tillegg er det mange veterinærer som er ansatt hos sentralforvaltningen, Legemiddelverket, Giftinformasjonen og Mattilsynet. Det er sistnevnte som har ansvaret med å føre tilsyn med landets veterinærer. Dersom det under tilsynene avdekkes regelverksbrudd, kan Mattilsynet pålegge dem å endre sin virksomhet slik at denne blir i samsvar med loven. Alvorlige, omfattende eller gjentatte regelverksbrudd kan medføre at dyrehelsepersonellet får en advarsel, eller at vedkommende blir fratatt sin rekvireringsrett eller autorisasjon. Graverende brudd kan også bli politianmeldt.

– Hvor trår veterinærene feil?

– Dette varierer veldig, men vi tror det er et forbedringspotensial innen journalføring og rapportering til Veterinært legemiddelregister. I 2016 var det seks stykker som fikk vedtak om advarsel fra Mattilsynet, forteller presesvakt Lars Skjegstad i Mattilsynet.

Det kommer også frem i Mattilsynets årsrapport for 2016 at det mottar et “stigende antall bekymringsmeldinger om arbeid utført av dyrehelsepersonell, både for matproduserende dyr og for sports- og familiedyr”. Skjegstad forteller at de ikke kan tallfeste antall bekymringer og viser til at informasjonen er basert på muntlige tilbakemeldinger fra det utøvende tilsynet og er ment å beskrive en langsiktig trend. Det var ingen veterinærer som mistet autorisasjonen sin i fjor.

Oda Aarseth

oda.aarseth@kapital.no